

Raadsvoorstel

Zaaknummer	59616
Datum raadsvergadering	10 november 2022
Portefeuillehouder	W.R. Vos
Onderwerp	Programmabegroting 2023 – 2026

Voorstel

Het college stelt u voor de programmabegroting 2023 – 2026 van de algemene dienst vast te stellen, en daarmee:

1. het percentage voor inflatiecorrectie bij belastingen en heffingen in 2023 vast te stellen op 3%, zoals vermeld in de paragraaf lokale heffingen;
2. te besluiten tot een opbrengststijging met € 300.000 bij de OZB in 2023 (compensatie afschaffen hondenbelasting € 180.000 + doorvoeren besluit stapsgewijze OZB verhoging met 2^e trede € 60.000 en 3^e en laatste trede € 60.000), zoals vermeld in de paragraaf lokale heffingen;
3. financiële middelen voor nieuw beleid beschikbaar te stellen zoals vermeld in de bijlage 'Nieuw beleid', te weten voor de projecten met nrs. 1.1, 2.1 t/m 2.8, 3.1 t/m 3.17 en 4.1 t/m 4.3, totale omvang structureel € 320.400 (in meerjarenperspectief oplopend naar € 403.600 in 2025 en dan dalend naar € 383.600 in 2026) en incidenteel € 105.000;
4. financiële middelen voor robuuste en slagvaardige dienstverlening ('basis op orde') beschikbaar te stellen zoals vermeld in de bijlage 'Financieel overzicht CUP 2022-2026' bij nr. 1.2, te weten structureel € 686.000 (in meerjarenperspectief oplopend naar € 741.000) en incidenteel € 69.000;
5. financiële middelen voor de overige CUP-ambities beschikbaar te stellen zoals vermeld in de bijlage 'Financieel overzicht CUP 2022-2026' bij de nrs. 1.1, 2.1 t/m 2.7, 3.1, 4.1 en 4.2, totale omvang structureel € 741.000 (in meerjarenperspectief oplopend naar € 1.064.000) en incidenteel € 707.000 (2023), € 629.400 (2024), € 479.600 (2025) en € 381.800 (2026);
6. een p.m.-post op te nemen voor de uitvoering van de strategische raadsagenda.

Aanleiding

De raad stelt jaarlijks vóór 15 november de begroting vast voor het komende begrotingsjaar en de drie op het begrotingsjaar volgende jaren.

Doel / Effect

De raad autoriseert de financiële middelen zodat het college de gemeentelijke taken en activiteiten in het begrotingsjaar kan uitvoeren.

Argumenten

1.1 Conform de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de raad de begroting vast te stellen.

Vóór 15 november dient de raad de begroting voor het komende begrotingsjaar en de drie hierop volgende jaren vast te stellen. In de programmabegroting 2023-2026 zijn de voor bestaand en nieuw beleid en het College Uitvoerings Programma (CUP) benodigde financiële middelen verwerkt.

Aan de hand van domeinen worden hierin de W-vragen beantwoord: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen, met wie werken we samen en wat mag het kosten.

Het begrotingsresultaat is als volgt:

bedragen afgerond op € 1.000

	2023	2024	2025	2026
Begrotingsresultaat na Voorjaarsnota	-258	-789	-593	-609
Budgettair effect meicirculaire 2022	2.557	3.755	4.356	375
Begrotingspositie na meicirculaire	2.299	2.966	3.763	-234
Ontwikkelingen na Voorjaarsnota:				
WMO en jeugd 75%	684	576	467	70
Aanname: opschalingskorting loopt door na 2025				854
Financieel technische mutaties	126	22	32	-21
Begrotingspositie na ontwikkelingen	3.109	3.564	4.262	669
Nieuw beleid 2023	-425	-386	-404	-384
Robuuste en slagvaardige dienstverlening	-755	-741	-741	-741
Politieke ambities vanuit Coalitieakkoord 2022-2026	-1.448	-1.693	-1.544	-1.446
Strategische raadsagenda	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Resultaat begroting	479	744	1.573	-1.903

De begroting is hiermee sluitend in 2023 t/m 2025. In 2026 is sprake van een tekort. Voor een nadere duiding van de begrotingspositie verwijzen wij u naar het hoofdstuk "begrotingsresultaat" op pagina 6 in de programmabegroting.

De begroting heeft voornamelijk betrekking op het beschikbaar stellen van middelen voor vaste taken en activiteiten die elk jaar terugkeren, oftewel bestaand beleid. Daarnaast wordt elk jaar in de begroting ook geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van zgn. 'nieuw beleid'. Dat zijn nieuw ingebrachte incidentele of structurele lasten als gevolg van nieuwe wettelijke taken, beleidsintensiveringen, of nieuwe ambities en prioriteiten.

Binnen de bestuurlijke planning & control cyclus wordt de vaststelling van de programmabegroting voorafgegaan door de behandeling van een kadernota door de raad tijdens het voorjaarsdebat in juli. Naast voorstellen over nieuw beleid bevat de kadernota o.a. voorstellen over de hoogte van de lokale heffingen, inflatie, en kunnen voornemens om te bezuinigen en ambities af te schalen hier onderdeel van uitmaken. De besluitvorming van de raad over de kadernota vormt input voor de begroting, die in november moet worden vastgesteld. De besluitvorming in de raad over de kadernota is het moment in de P&C-cyclus om als raad integrale keuzes en afwegingen te maken over de inzet van middelen en het genereren van de daarvoor benodigde inkomsten uit belastingen en heffingen. Dit jaar was het vanwege de verkiezingen en de bestuurlijke wisseling van de wacht echter niet mogelijk een kadernota op te stellen. Er was immers nog geen zicht op de nieuwe politieke ambities en prioriteiten. De besluitvorming over het voornemen om middelen toe te wijzen aan nieuwe taken, noden en ambities die andere jaren in juli bij de kadernota plaatsvindt wordt daarom dit jaar meegenomen in de besluitvorming over de begroting. Daarom is dit raadsvoorstel - bij wijze van uitzondering - uitgebreider dan anders bij de besluitvorming over de begroting.

Argumenten

1.1.1 Jaarlijkse indexatie is nodig voor behoud koopkracht.

Aan de inkomstenkant van de begroting zijn de tarieven van belastingen en heffingen in 2023 met 3% verhoogd. Aan de uitgavenkant zijn de subsidies ook met 3% verhoogd. Dit percentage is gebaseerd op cijfers van het Centraal Planbureau.

1.1.2 Er zijn openstaande OZB-maatregelen van voorgaande begrotingen.

Bij de OZB wordt behalve de jaarlijkse indexering een opbrengststijging met € 300.000 doorgevoerd. Het gaat om een gefaseerde extra verhoging in drie stappen voor de jaren 2021 t/m 2023 waartoe door de vorige raad is besloten bij het vaststellen van de begroting 2020.

In 2023 gaat het om de derde en laatste stap van € 60.000. Bij het vaststellen van de begroting 2022 is bij amendement besloten om twee OZB-stijgingen te schrappen, te weten € 60.000 van de gefaseerde extra verhoging (de tweede stap), en € 180.000 als compensatie voor de afgeschafte hondenbelasting. Dit besluit was eenmalig van toepassing op 2022. De € 60.000 en € 180.000 zijn structureel in de begroting geraamd en komen daardoor terug als per 2023 nog door te voeren OZB-stijgingen.

1.1.3 Er zijn middelen nodig voor nieuw beleid.

Nieuw beleid betreft het toevoegen van nieuwe taken aan de begroting. Deze toevoegingen zorgen voor hogere lasten. Het intensiveren van bestaand beleid ofwel bestaande taken valt hier ook onder. Het toevoegen van nieuw beleid is een keuze.

Zoals vermeld is dit ook een onderdeel dat normaliter in de juli raad als onderdeel van de kadernota door de raad wordt vastgesteld en vervolgens wordt overgenomen in de begroting. Dit jaar wordt het nieuw beleid vanwege de verkiezingen pas bij de begroting voor het eerst ter besluitvorming voorgedragen. In bijlage A van de begroting staat het voorgestelde nieuwe beleid opgesomd en per item toegelicht. Het zijn in totaal 29 items verspreid over alle taakvelden in de begroting.

Dekking kan soms uit bestaande middelen, dat verschilt per onderwerp en wordt eveneens toegelicht in bijlage A van de begroting.

Een deel van de middelen in dit beslispoint betreft het structureel maken van taken die we al deden, maar nog niet structureel waren opgenomen in de begroting. Hierdoor ontstaat een realistischer meerjarenperspectief, wat de raad helpt de lange termijn effecten van besluiten beter te beoordelen. Het is ook efficiënter doordat de organisatie en/of verbonden partijen beter in staat zijn op de lange termijn te plannen en hiermee voorkomen we extra besluitvormings-trajecten. Daarbij is het ook een BBV verplichting om op deze wijze reëel te begroten.

1.1.4 De ambtelijke organisatie dient op orde te worden gebracht.

Wij brengen dit onderwerp separaat ter besluitvorming. Dit onderwerp is uitgewerkt in het CUP onder de noemer 1.2 'Robuuste en slagvaardige dienstverlening aan samenleving en politiek'. We behandelen deze CUP- opdracht afzonderlijk van de overige, omdat het hier gaat om een noodzakelijke en onontkoombare investering om de basis in de organisatie verder op orde te brengen. Zonder deze middelen komt de bestaande taakuitvoering in gevaar. Het gaat dus niet om nieuwe of te intensiveren ambities, maar om behoud en versterking van de bestaande dienstverlening door de organisatie.

Ook bij dit beslispoint betreft een deel van de middelen het structureel maken van functies die we al hadden, maar die nog niet structureel waren opgenomen in de begroting. Dit

draagt bij aan een realistischer meerjarenperspectief, efficiënter werken en het voldoen aan de BBV regelgeving.

1.1.5 De ambities uit het Coalitieakkoord 'Met raad en daad' worden uitgevoerd.

Er zijn in totaal 12 programmaonderdelen die tezamen het CUP vormen. Afgezien van de hiervoor bij 1.1.4 genoemde robuuste en slagvaardige dienstverlening betreft het nog 11 onderdelen. Die hebben allemaal een financiële component. Het CUP is het uitvoeringsprogramma dat het college heeft vastgesteld als vertaling van de ambities uit het coalitieakkoord. Het CUP is beleidsinhoudelijk en financieel verwerkt in de begroting en dit voorliggende raadsvoorstel.

1.1.6 De Strategische Raadsagenda (SRA) is pro memorie opgenomen.

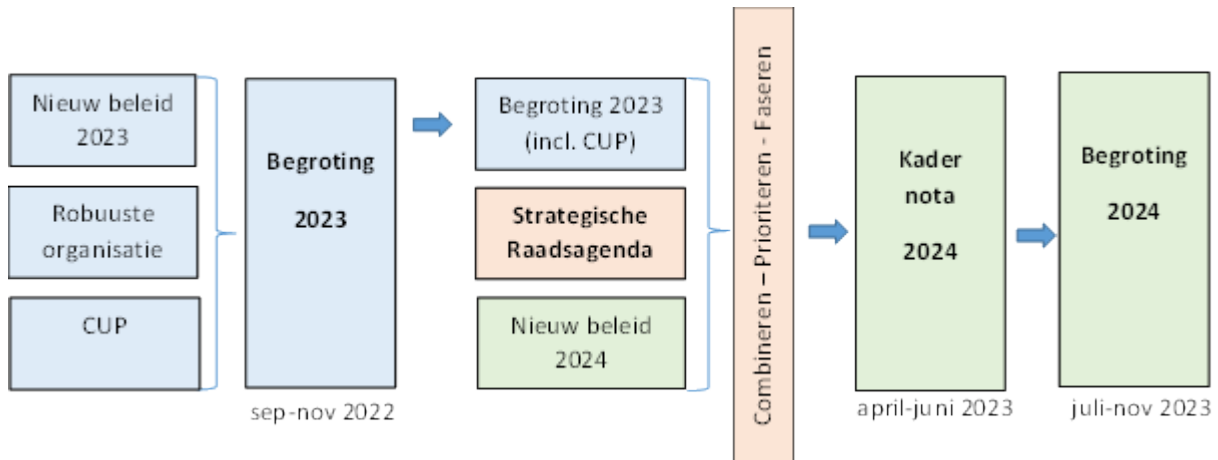
De SRA is nog niet opgenomen in de begroting, omdat deze ten tijde van het opstellen van de begroting nog onderhanden is. Zodra de SRA gereed is, wordt bekeken in welke mate er overlap is met de onderwerpen in deze begroting en de ambities in het CUP 2022-2026. Maar ook waar combinaties mogelijk zijn. Afhankelijk van de beschikbare begrotingsruimte kan een integrale afweging nodig zijn tussen gewenste ambities. De uitkomst wordt verwerkt in de Kadernota 2024 en vervolgens in de begroting 2024-2027. Op die wijze maakt de raad een eigen en integrale afweging met betrekking tot de ambities en de beschikbare begrotingsruimte.

De onderwerpen uit de SRA wil het college uitwerken en samenvoegen met het CUP, zodat er een overall uitvoeringsprogramma ontstaat waarop het college kan sturen en waaraan de raad kaders en prioriteiten kan stellen.

Mogelijk komt de strategische raadsagenda al spoedig tot stand. Het kan zijn dat daar onderwerpen in zijn opgenomen die de raad al in 2023 ter hand wil nemen in plaats van in 2024 via een integrale afweging bij de Kadernota 2024. Een manier waarop de raad daar mee om zou kunnen gaan is om, indien mogelijk, een knip te maken tussen voorbereiding en uitvoering van een SRA onderwerp en hiervoor een voorbereidingsbudget "Strategische raadsagenda 2023" in te stellen ten behoeve van de voorbereiding in het jaar 2023. Hiermee kan de voorbereiding van dringende SRA onderwerpen wel van start gaan in 2023 en de integrale afweging van alle ambities bij de Kadernota 2024 ook zo volledig mogelijk plaatsvinden. De raad zou dit bijvoorbeeld kunnen besluiten bij het vaststellen van de SRA.

Dat zou, indien geen andere wijzigingen in de begroting worden aangebracht, ten laste gaan van het huidige begrotingsresultaat in 2023, zijnde € 479.000.

In het hoofdstuk "Domein Bestuur" in de programmabegroting wordt nader ingegaan op de strategische raadsagenda. In onderstaand schema wordt het proces richting de begroting 2024 inclusief de strategische raadsagenda weergegeven.

Tegenargument / Alternatieve scenario's

De raad kan de begroting amenderen en gewijzigd vaststellen en daarmee de financiële kaders aanpassen.

Indien de raad de begroting niet vaststelt is Leusden in gebreke bij het voldoen aan de gemeentewet en komt de rechtmatige uitvoering van wettelijke taken in gevaar. De toezichthouder, de provincie Utrecht, zal dan ingrijpen.

Risico's

Zie voor het risicoprofiel van de begroting de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Plan van aanpak / Tijdsplanning

Na vaststelling door de raad zal de begroting worden aangeboden aan de provincie Utrecht en zal het college in 2023 uitvoering geven aan de begroting.

Bijlagen

1. Programmabegroting 2023 – 2026
2. Overzicht nieuw beleid 2023
3. Financieel overzicht CUP 2022 - 2026
4. College Uitvoerings Programma 2022 - 2026

Het college van de gemeente Leusden,

H.W. de Graaf – Koelewijn
directeur-secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester